

Møde i Tværgående Pårørenderåd

Lokale: Rådhuset, Torvegade, Mødelokale 1 og 2 på 3. sal.

Tidspunkt: 15. november 2022 Kl. 16-18.30

Deltagere: Lilly Johansen, Sanne Højgaard, Bente Olesen, Susanne Rasmussen, Susanne Jacobsen, Heidi Becker-Rasmussen, Amra Hajdarovic, Anette Pedersen, Carsten Houmann, Rie Nielsen, Helle Jacobsen, Ruth Kristensen, Laila Olsen Vester, Bettina Grøne

Dialogforum og Kontaktråd er inviteret kl. 16-17

Afbud: Katharina Hammer, Susanne Thomassen

Referat

1. Overlevering fra Dialogforum og Kontaktråd

De tidligere råd udtrykte tilfredshed med den inddragelse og dialog de er blevet mødt med. Kontaktrådet og Dialogforum nævner følgende punkter, som de har været optaget af og som det kan være relevant for det tværgående pårørenderåd at beskæftige sig med:

- **Sundhedstjek** til borgere med udviklingshandicap. Dette er sat i gang i Skive kommune, så derfor kan det være relevant at følge op på hvordan det går i Skive.
- **Rengøring** har der været meget dialog omkring. Kvalitetsstandarden har været i høring i Kontaktrådet og Kontaktrådet var ikke helt tilfreds med den.
- **Sund kost og livsstil** – der er en oplevelse af at beboere tager på i vægt når de flytter ind på et tilbud, og derfor er det vigtigt at vedligeholde den sunde kost og motion. Det kræver kompetencer at støtte borgerne i en sund livsstil.

Der spørges til hvorvidt der bruges diætister i madfremstillingen og om der kan gøres brug af belønninger og konkurrencer, dialog om de sunde valg og betydningen af de usunde, samt jævnlig vejning for at understøtte en sund kropsvægt. Udfordringen er ofte det der indtages mellem måltiderne.

På autismeområdet gør Laila opmærksom på at der bliver gjort en stor indsats for at give borgerne sunde vilkår bl.a. med grøntsager som tilbehør, at begrænse mængderne, begrænse fredagsslik og erstatte med bedre valg. Det er vigtigt at finde frem til det der kan motivere og samtidig er det nødvendigt løbende at justere til for at opretholde motivationen. Det er et etisk og dilemmafyldt tema, hvor medarbejderne arbejder med respekt for borgernes selvbestemmelsesret og forsøger forskellige veje for at navigere borgeren til de sundere valg. Det er et spændende tema som vi kunne få oplæg om.

- **Fritidsaktiviteter** – mange borgere skal støttes for at blive meldt til fritidsaktivitet og til at komme af sted. Oplevelsen er at der ikke altid er ressourcer til dette. Oplevelse er desuden at personalets arbejdsområde er mere administrativ frem for pædagogisk og at der mangler tid til ture og aktiviteter i fritiden pga. personalebesparelser.

På senhjerneskadeområdet er oplevelsen at der mangler aktiviteter til hjemmeboende med senhjerneskade.

- **Rekrutteringsudfordringer** – der er talt om hvad der kan gøres for at imødegå nogle af udfordringerne. Der er et ønske om at fastholde de pædagogiske timer og gerne få flere timer, samt at få andre personalegrupper til at varetage rengøring, vask, tøj mv.
- **Socialplanen** – Socialplanen kom ikke fra land på den måde det var tiltænkt og derfor gik der tid inden der blev sat handlingsplaner i gang med tilhørende opfølgning. Det er relevant fortsat at følge arbejdet med Socialplanen og de udarbejdede handleplaner.
- **Pårørendesamarbejde** – med den nye organisering er der kommet mere fokus på pårørendesamarbejdet og det er rart man er blevet involveret ude lokalt i de lokale pårørenderåd. Det er vigtigt at fokusere på kvalificeret inddragelse frem for kun samarbejde.
- **Budget** - Kontaktråd og Dialogforum er tidligere blevet inviteret til at give høringssvar i forbindelse med kommunens budgetproces. Dette vil det tværgående pårørenderåd fortsætte med.
- **Levevilkår** – Det Tværgående Pårørenderåd opfordres til at fortsætte med at være opmærksom på at varetage at borgernes levevilkår er i orden. Der skal mere til end sund mad og motion. Det er nødvendigt at der er et tilstrækkeligt **dagtilbud** uden for hjemmet, så borgerne har mulighed for at komme hjemmefra og gå på "arbejde".
- **Ressourcer** – der mangler ressourcer til at arbejde med den habiliterende organisation, så de gode tanker og beskrivelser bliver omsat konkret ude hos borgerne. Der opfordres til at have fokus på hvilke resultater, de gode intentioner og indsatser fører med sig. Implementeringen er svær og der bør være mere fokus på systematik i implementeringen. Samtidig skal vi også være opmærksomme på at implementeringen er forskelligartet pga. de forskellige rammer, vilkår og behov der er på tværs af bosteder.
- **Konflikthåndtering** – mange af borgerne har svært ved selv at komme ud af de konflikter de havner i, og oplevelsen er at der mangler ressourcer til at kunne analysere og hjælpe borgeren i de konflikter de kommer til at stå i. Dette har betydning for et godt indhold i sit liv og gode levevilkår.
- **Støtte til pårørende** – der er for lidt støtte til pårørende til et familiemedlem med handicap. Generelt er det problematisk at sagsbehandlere, afdelingsledere og medarbejdere ikke er bekendt med de rettigheder den pårørende har. Det er blevet tydeligt at der er mange pårørende der ikke får den rådgivning og vejledning der er nødvendig. Oplevelsen er at det er svært at gå fra at være forældre til at være pårørende, og det gør det endnu sværere når man selv skal finde ud af hvilke muligheder man har, og der er ikke nogen der støtter en.
 Det forslås om der kan laves en **vejledning** (fx ledsagerkort mv) til når ens barn bliver 18 år og hvilke muligheder der findes. Heidi gør opmærksom på at administrationen aktuelt er i gang med en opdatering af en tilbudsvifte der beskriver de tilbud der er på tværs af socialafdelingen. Herudover er der ved at blive lavet vejledningsmateriale i forbindelse med indflytning på et botilbud.
 Der er behov for at tale om behovene for støtte og vejledning, da mulighederne skal være lige for alle og ikke afhænge af hvorvidt man som pårørende selv kender mulighederne.
 Det forslås om der kan etableres en form for **mentorordning** hvor erfarne pårørende kan støtte nye pårørende i forbindelse med at ens barn bliver voksen og flytter ind på et botilbud.

Ud over tematikkerne i overleveringen blev det italesat at der er behov for at anerkende at Skive Kommune er fattige i forhold til kommunens skattegrundlag og at Skive Kommune gør mange ting godt på handicapområdet, også bedre end andre omkringliggende kommuner, til trods for det begrænsede råderum der er i Skive Kommune såvel som på nationalt plan. Dette skal dog ikke være en barriere for at vi kigger på de ting vi kan forbedre på den længere bane. For første gang er der ikke indført den årlige

besparelse på 0,5 % på socialområdet, hvilket opfattes som et udtryk for at der er blevet lyttet til de opråb der er kommet.

Samtidig kan vi med fordel kigge på hvordan vi kan skabe forbedringer ved at bruge hinandens viden og forbedre kommunikationen og erfaringsudveksle om de muligheder og tiltag der allerede eksisterer.

Der er tilfredshed med at have et årligt møde i bostederne omkring hvad der rør sig. Samtidig er det rart at mødes til de tværgående arrangementer der har været i KCS, hvor man bl.a. får indblik i hvad der rør sig på de andre områder og får viden om den forskellighed der er på tværs af socialafdelingens tilbud.

Der er desuden et ønske om at **samle op på Corona** og evalueret på om det blev taklet korrekt.

Inge-Lise gør opmærksom på at Skive Kommunes Plan og udviklingsstrategi aktuelt er i høring.

2. Valg af næstformand

Susanne Jacobsen blev valgt som næstformand.

Næstformanden er med til at prioritere dagsorden, og afklarer med øvrige repræsentanter, om der er relevante temaer til dagsorden. Næstformand godkender dagsorden og referat sammen med formanden.

3. Tilrettelæggelse af kommende møder og emner

Det Tværgående Pårørenderåd afholder ordinære møder i juni og november. Herudover er det besluttet at lægge et årligt møde omkring budgettet. Udover disse ordinære møder har rådet et årligt møde med udvalget i marts/april.

Med ovenstående punkter fra overlevering og fra dialog i rådet har vi nu følgende liste med mulige emner til kommende møder:

- Udvikling på socialområdet, herunder demografi og økonomi
- Regeringens specialeplan
- Brugen af vikarer / vikardækning i Socialafdelingen, herunder medarbejdernes ønsker til timer og fleksibilitet samt rekrutteringsudfordringer og brug af andre faggrupper i opgaveløsningen.
- Arbejdet med øget arbejdstid i Socialafdelingen
- Mindre tilbud, herunder at de små enheder er mere sårbare og hvordan der arbejdes med dette.
- Corona., herunder opsamling på erfaringerne fra perioden, om hvorvidt det blev taklet korrekt samt om der er noget der aktuelt fylder i forhold til Corona.
- Sorghåndtering når en borger mister sin nærmeste pårørende
- Hvordan vi sikre tryghed omkring hverdagen for sine børn, når man ikke selv er her mere.
- Demens idet flere borgere med handicap bliver demensramte.
- Sundhedstjek
- Rengøring
- Sund kost og livsstil
- Fritidsaktiviteter
- Rekrutteringsudfordringer
- Socialplanen
- Pårørendesamarbejde og Inddragelse af pårørende, herunder værdipolitik

- Budget
- Sikre gode levevilkår, bl.a. med gode aktivitetstilbud
- Manglende ressourcer til det habiliterende arbejde og systematisk implementering
- Konflikt håndtering
- Støtte og vejledning til pårørende, herunder mulig mentorordning mellem pårørende.

Kommende møder i 2023

- **Ekstraordinært møde i februar – 9. februar kl. 16.30-18.30**
 - Høring på udspil til revideret Socialplan.
 - Kommentere på udspil til indhold og ramme for temamødet 2023.
- **Udvalgs møde + møde vedr. budget i april – 13. april kl. 15.30-18.30**
Til mødet med udvalget finder formand og næstformand frem til relevante emner og skriver ud til rådet for input. Herefter fremsendes tematikkerne til udvalget, så de har mulighed for at forberede sig og kunne have en kvalificeret dialog med pårønderådet. Efter dialogen med udvalget fortsætter Det Tværgående Pårønderåd med ordinært møde om hovedlinjerne i budgetudspillet.
- **Ordinært møde i juni - 15. juni kl. 16.30-18.30**
 - Drøftelse af budgetoplægget og tilhørende input til høringssvar.
 - introduktion til socialområdet, med besøg på det ny autisceceter. Her introduceres også til handleplanen med at samle de mindre tilbud på udviklingshandicapområdet.
 - Opsamling på mulige emner til kommende møder ud fra overleveringen i dag. Susanne og Heidi kommer med et oplæg til dette.
- **Ordinært møde i november – 14. november kl. 16.30-18.30**
Emner ikke fastsat.

4. Planlægning af temamøde i 2023

Jf. Forretningsordenen medvirker det Tværgående Pårønderåd til planlægningen af 1 årligt temamøde. Der er kommet følgende input til indhold og ramme:

- **Temaer fra Socialplanen.**
- **Pårørendes frygt for hvem der tager sig af deres handicappede familiemedlem, når de som pårørende en dag ikke er her mere.**

Herunder hvilke muligheder der er for væрге, når forældrene ikke er her længere.

Dagen kan handle om muligheder, perspektiver, hvordan kan det organiseres, hvad vil man, hvad vil man ikke, og hvad forvaltningen kan bidrage med for at understøtte borgeren når en forælder ikke er der mere. Dagen skal åbne op for de perspektiver og inspirere til individuelle snakke i de enkelte familier. Perspektivet skal være bredt, så det dækker alle konstellationer af at være pårørende – man kan være forælder, ægtefælle, søskende, bor tæt på, bor langt væk.

Temadagen kan også komme omkring muligheder for testamente og afklaring af hvad der skal ske ved livets afslutning – hvilke muligheder der er og gode råd.

Der spørges ind til om personalet undervises i sorgbearbejdning. For år tilbage har der været en præst der har undervist personalet og der har også tidligere været supervision der har omhandlet

sorgbearbejdning. Hvor fokus også har været i hvilke "rum" der skal være for at bearbejde sorg og hvor der skal være frirum, samt hvilke udtryk der kan være for sorg. Vi kunne bruge en guide til hvordan sorg håndteres.

Der er skrevet flere gode bøger om sorg i relation til både udviklingshæmning og autisme.

Det er vigtigt at have respekt for at sorgbearbejdning tager mange former og at det er individuelt hvad den enkelte har brug for, for at håndtere og forstå tabet.

- **Betydningen for hele familien og familierelationerne når der kommer et handicappet barn til.**

Fx hvilken betydning har det for søskende og hvilken forpligtelse har man som søskende – har man overhovedet nogle? Hvilken betydning har det for bedsteforældrene og relationen til øvrige børnebørn?

- **Muligheder for støtte og vejledning når man får et handicappet barn.**

Det er nødvendigt at man ved hvor man kan henvende sig og få vejledning eller blive guidet i den rigtige retning ift. sit behov. Der efterlyses tidligere støtte til at skabe relationer mellem forældre til handicappede børn, så det ikke først sker i forbindelse med skoleårene. Desuden efterspørges der vejledning som fortsætter op gennem barndommen.

Vi ved ikke om de behov rådet i dag har italesat allerede eksisterer eller om rådet kan spille ind med perspektiverne ift. udvikling af tilbuddene på børneområdet. Vi kan derfor invitere børneområdet ind til et møde til at fortælle om hvad de har af tilbud til forældre der får et handicappet barn og hvordan de vejleder og støtter forældre og hvor rådets perspektiver kan blive spillet ind.

- **Beslutning:** Heidi og konsulenter kommer med et forslag til en temadag.

5. Offentlige tilgængelige oplysninger på medlemmer i rådet

Rådets medlemmer tilslutter sig at der må anføres navn, tilhørssted og mail på internettet.

Er der nogle der ikke ønsker det, så er der naturligvis plads til at tilkendegive det.

Telefonnummer anføres ikke.

6. Eventuelt

Der er ansat ny centerleder Simon Sandbo på AutismeCentret som har en stor erfaring med ledelse og pårørendesamarbejde. Simon starter 1. december.

Der blev efterspurgt gode forslag til hvordan man som pårørende repræsentant gør sig synlig for de øvrige pårørende, når man er repræsentant for flere matrikler. Der kom flere forslag:

- at de andre huse inviterer Amra med, når de laver arrangementer for pårørende.
- at lederen er med til at formidle information om pårørendearbejdet og hvad der foregår ud.
- I referatet fra det lokale pårørenderåd kan man skrive sit navn og kontaktoplysninger, så man er tilgængelig for andre pårørende.
- Der kan arrangeres fælles arrangementer på tværs af husene for de pårørende – fx julehygge.
- Man kan fortælle om arbejdet og reklamere for at der mangler pårørenderepræsentanter.
- Tale med tilbuddets leder om mulige gode tiltag.